

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**Кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права та
кримінології**

СИЛАБУС

**навчального курсу «Актуальні проблеми та організація попередження
правопорушень»**

спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

форма навчання: денна

Кредити та кількість
годин: 4 кредити ECTS; години: 16 лекційних, 8
семінарських, 16 практичних та 80 самостійна
робота.

Чернігів – 2019

Анотація курсу

Для будь-якого суспільства, однією з найбільш актуальних і гострих є проблема правопорушень, проблема суспільної протидії їй. Коли ми говоримо про наявність якоїсь проблеми, це означає наявність невіршених питань стосовно якогось суспільного явища, які не дозволяють адекватно розуміти це явище, його сутність, закономірності, а звідси – вишукувати засоби забезпечення його суспільно бажаного розв'язання. В разі, якщо мова йде про суспільно бажане явище, проблема полягає у засобів забезпечення його функціонування, розвитку. В разі якщо суспільно небажане явище, розв'язання проблеми залежить від пошуку, визначення і застосування засобів запобігання і протидії цьому явищу.

Розв'язання будь-якої суспільної проблеми потребує вирішення різних за своєю природою і змістом складових її проблем. Серед них: соціально-економічних, правових, організаційно-управлінських, та інших проблем.

Все наведене стосується проблеми правопорушень та суспільної їм протидії. Оскільки кримінальне правопорушення – це безперечно суспільно небажане, соціально неприйнятне і в цьому розумінні антисуспільне явище, що суперечить інтересам суспільства, проблема полягає у пошуку, визначенні і застосуванні засобів його попередження, протидії йому, скорочення суспільної шкоди від нього. Вирішення цих проблемних завдань забезпечується по двох напрямках: Перший – це відповідна практична діяльність державних органів, передусім правоохоронних та судових, по попередженню правопорушень та їх проявів. Другий напрямок – це наукове забезпечення вирішення перелічених практичних проблем.

Завдання наукового забезпечення вирішення проблем попередження та протидії правопорушенням реалізується комплексом наук, насамперед наук і дисциплін, як їх називають у науковому середовищі кримінально-правового циклу. **Актуальні проблеми та організація попередження правопорушень – це дисципліна, що вивчає природу правопорушень для пізнання причин і умов, котрі породжують правопорушення і розробляє на підставі цього ефективні засоби попередження та протидії правопорушенням.**

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми та організація попередження правопорушень» є формування у курсантів, студентів і слухачів розуміння закономірностей існування таких явищ та проблем як правопорушення, особа правопорушника, причини та умови правопорушення, попередження правопорушень. Набуття навичок та вмінь щодо формування прогнозування та планування попереджувальних заходів з окремих видів правопорушень, а саме: корисливих, насильницьких правопорушень; запобігання екологічним та корупційним правопорушенням

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Поняття та класифікація правопорушень. Особливості попередження правопорушень в Україні та закордоном. Кримінологічна характеристика та попередження корисливим та насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам						
1	Поняття та класифікація кримінальних правопорушень. Особливості попередження правопорушень в Україні та закордоном	20	2		2	16
2	Кримінологічна характеристика та попередження корисливим правопорушенням: проступкам та злочинам	26	4	2	4	16
3	Кримінологічна характеристика та попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам	26	4	2	4	16
Розділ 2. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів та правопорушень пов'язаних із корупцією.						
4	Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів .	26	4	2	4	16
5	Кримінологічна характеристика та попередження правопорушень пов'язаних із корупцією.	22	2	2	2	16
Всього годин за курсом		120	16	8	16	80

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема 2. Кримінологічна характеристика та попередження корисливим правопорушенням: проступкам та злочинам.

1. Кримінологічна характеристика корисливих правопорушень: проступків та злочинів. Класифікація корисливих правопорушень: проступків та злочинів.
2. Основні детермінанти корисливих правопорушень: проступків та злочинів..
3. Суб'єкти попередження корисливих правопорушень: проступків та злочинів.

Література: основна № 1- 3, 60-66; допоміжна № 1-9.

Тема 3. Кримінологічна характеристика та попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.

1. Загальна кримінологічна характеристика та види насильницьких правопорушень: проступків та злочинів.
2. Детермінанти, що породжують насильницькі правопорушення: проступки та злочини.
3. Особливості попередження насильницьких правопорушень: проступків та злочинів.

Література: основна №№ 1- 3, 20-32, 60-66; допоміжна № 1-20.

Тема 4. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.

1. Кримінологічне поняття, основні ознаки та детермінанти правопорушень: проступків та злочинів, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.

2. Особливості попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів в Україні.

3. Міжнародний досвід попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів

Література: основна №№ 1- 3, 20-32, 60-66; допоміжна № 1-24.

Тема 5. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушень пов'язаних із корупцією.

1. Поняття корупції та корупційних правопорушень.

2. Рівень, структура і динаміка корупційних правопорушень: проступків та злочинів. Особа корупціонера.

3. Причини та умови корупційних правопорушень: проступків та злочинів.

4. Основні напрями попередження корупційних правопорушень.

Література: основна №№ 1- 3, 20-32, 40-41, 60-66; допоміжна № 1-14.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 1. Поняття та класифікація кримінальних правопорушень. Особливості попередження правопорушень в Україні та закордоном.

Практичні завдання

1. Підсумки проведеного інтерв'ю зі ста керівниками господарчих органів і громадських організацій з питань щодо попередження корисливих злочинів у системі агропрому показали, що серед негативних явищ, які сприяють їх учиненню, значне місце займають такі обставини помилки у підборі кадрів - 3%; недоліки обліку та контролю за матеріальними цінностями - 15%; нераціональне використання відходів - 2%; недбайливе використання автотранспорту - 2,5%; недоліки контрольно-ревізійної роботи - 30%; недоліки організаційно-технічного забезпечення охорони державного та колективного майна - 68%; слаба ефективність роботи правоохоронних органів - 7%, інші обставини - 6%.

Назвіть і обґрунтуйте найбільш криміногенні об'єкти, які породжують і сприяють корисливим злочинам у системі агропрому. Які методи попереджувального діяння можуть бути використані?

2. Вирішальну роль у безпосередньому формуванні особи неповнолітніх, які в певних ситуаціях можуть учинити злочин, відіграють такі криміногенні обставини: негативний вплив у сім'ї; негативний вплив оточуючого середовища; підбурення з боку дорослих злочинців; тривала відсутність певних занять у неповнолітніх, які залишили навчання; бездоглядність; недоліки навчально-виховної роботи; недоліки в організації працевлаштування і виховання у трудових колективах; недоліки в організації дозвілля; недоліки правового виховання; недоліки діяльності правоохоронних органів тощо.

Відомо, що початок злочинного шляху у підлітків, як звичайно, зумовлюється одночасно чи послідовно дією криміногенного набору з трьох - п'яти криміногенних об'єктів. Складіть ці криміногенні набори.

3. Вивченням кримінальних справ по навмисних убивствах і тяжких тілесних ушкодженнях встановлено тісний взаємозв'язок між цими злочинами і двома такими різновидами конкретної життєвої ситуації: а) одноразовий конфлікт злочинця зі знайомими, родичами, подружжям, членами сім'ї (відповідно 46,8% і 35%); б) стала криміногенна ситуація, що характеризується високим напруженням між особистих відносин (відповідно 68% і 42,2%), пов'язаних з алкоголізацією особи злочинця, попередньою судимістю, віктимною поведінкою потерпілих, невтручанням органів влади і правоохоронних органів та ін.

Які заходи можуть бути вами запропоновані для розробки комплексу перспективних заходів попередження навмисних убивств і тяжких тілесних ушкоджень?

4. За даними дослідження, алкогольне обтяження як криміногенна властивість особи досить висока серед убивць і осіб, що вчинили тяжке тілесне ушкодження (відповідно 77,1% і 68,9%).

Який якісний показник криміногенності особи наведений у даному прикладі? Які ще кількісно-якісні показники криміногенного об'єкта ви знаєте?

5. Визначте суб'єкти, для яких попередження злочинності є: — основною або однією з основних функцій; — однією з функцій у межах організаційно-управлінської діяльності; — однією з функцій у межах правоохоронної діяльності; — однією з функцій у межах державного управління та іншої загально соціальної діяльності або її супутнім наслідком; — неформальною реалізацією громадського обов'язку.

Література: основна № 1- 3, 60-66; допоміжна № 1-9.

Тема 2. Кримінологічна характеристика та попередження корисливим правопорушенням: проступкам та злочинам.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

Практичні завдання:

1. Прораб С. украв і продав приватним особам будівельні матеріали на суму 150 грн. Ці матеріали були оформлені шляхом ретельної підробки як

використані на ряді збудованих об'єктів. Поточними перевітками крадіжку було виявлено.

2. Група шулерів в аеропорту виграла у кількох громадян 1000 грн. Згодом, через три тижні, під час затримання і обшуку у винних було знайдено 2500 грн. На допиті потерпілі заявили, що вони вели себе необережно, азартно, часом даремно ризикували, тому не усвідомлювали, що стали жертвами шахрайства. У зв'язку з цим вони своєчасно не повідомили про факт злочину.

3. У громадянина Д. був викрадений невідомими особами мотоциклі Ж58. Розглянувши заяву потерпілого, слідчий виніс постанову про відмову у порушенні кримінальної справи на тій підставі, що мотоцикл довгий час експлуатувався, знаходиться у поганому технічному стані і тому для власника не має значної цінності.

До якого різновиду латентної злочинності належить кожен із цих злочинів?

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

Практичні завдання:

1. За рік у країні було зареєстровано 540 тис. злочинів, скоєних 250 тис. злочинцями. Суб'єктами 33 тис. злочинів були жінки, 32 тис.- неповнолітні, ніде не працювали і не навчалися 87 тис.чол. Серед зареєстрованих злочинів 340 тис. - корисливих, 21,5 тис. - насильницьких, 39 тис. - корисливо-насильницьких злочинів. Групова злочинність складає 66 тис. злочинів, рецидивна - 46 тис., тяжких злочинів -145,5 тис., середньої тяжкості - 361 тис., таких, що не становлять значної суспільної небезпеки - 31,0 тис. У містах - 376,6 тис., у сільській місцевості - 121,6 тис. злочинів. Кількість нерозкритих злочинів складає 226,4 тис., злочинів у сфері економіки - 39,9 тис.

На основі наведених даних визначить структуру злочинності та її характер за соціально-демографічними, кримінально-правовими і кримінологічними показниками. Які тенденції простежуються при аналізі структури за цими даними?

2. На території однієї з адміністративно-територіальних одиниць у 2014 році було вчинено 300 корисливих злочинів. У 2015 році цей показник становив 150 корисливих злочинів. Визначте темп абсолютного росту (зниження) злочинності за цей період. На території однієї з адміністративно-територіальних одиниць проживає 4000 жителів, з них 800 – особи, що досягли 14-річного, 500 – 16-річного, 400 – 18-річного віку. Протягом 2010 року на її території було вчинено 20 корисливих злочинів.

3. Визначте, які з властивостей злочинності володіють загальними, а які особливими закономірностями:

- ріст рівня корисливої злочинності за період 2010 року по 2016 рік;
- відносна стабільність крадіжок;

- стійкі зв'язки між характером злочинів і часом та місцем їх вчинення (наведіть приклади);
- значне збільшення корисливих та корисливо-насильницьких злочинів (наведіть приклади з контент-аналізу за 2018 р.).

4. Складіть та обґрунтуйте першочергові заходи, необхідні для запобігання корисливим та корисливо-насильницьким злочинам.

Література: основна № 1- 3, 60-66; допоміжна № 1-9.

Тема 3. Кримінологічна характеристика та попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинюють насильницькі правопорушення: проступки та злочини.
2. Формування загальносоціальних заходів попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.
3. Спеціально-кримінологічні заходи попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.
4. Формування індивідуальних заходів попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте текст Закону України Про Національну поліцію (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379)
2. Складіть таблицю обов'язків поліцейського щодо запобігання насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.
3. Знайдіть прогалини у діючому Законі, що перешкоджають виконанню обов'язків по запобіганню злочинам.

Висновки

Література: основна №№ 1- 3,20-32, 60-66; допоміжна № 1-20.

Тема 4. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:

1. Суб'єкти попередження правопорушення: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
2. Основні заходи попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
3. Міжнародний досвід попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.

Висновки.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ:**Практичні завдання:**

1. Проведіть контент-аналіз матеріалів ЗМІ, що висвітлюють правопорушення: проступки та злочини, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
2. Сформууйте програму протидії правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
3. Надайте прогноз розвитку наркозорчинності в Європі та Україні на найближчі 5 років.

Висновки

Література: основна №№ 1- 3, 20-32, 60-66; допоміжна № 1-24.

Тема 5. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушень пов'язаних із корупцією.

Практичні завдання:

1. Складіть план-програму кримінологічного вивчення причин та умов скоєння корупційних правопорушень в Україні.
2. Складіть план-програму кримінологічного вивчення причин та умов корупційних посадових правопорушень і заходів щодо їх запобігання в районі.
3. Складіть анкету для стандартизованого інтерв'ю стосовно вивчення громадської думки про заходи щодо боротьби з корупційними правопорушеннями в державі.
4. Які психологічні методи можуть бути використані при розробці плану-програми індивідуальної профілактики правопорушень?
Дайте аргументовану відповідь.
5. Які відомості і з яких джерел потрібно отримати для вивчення рівня, динаміки, структури, причин та умов злочинності на окремому об'єкті?

Література: основна №№ 1- 3, 20-32, 40-41, 60-66; допоміжна № 1-14.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Оцініть інформацію та надайте власний коментар: «Про стан вчинення правопорушень в Україні у 2018 році» (за даними Генеральної прокуратури України).

2. Складіть та обґрунтуйте першочергові заходи, необхідні для запобігання корисливим правопорушенням.

3. Складіть прогноз зростання (зниження) корисливих правоорушень на основі аналізу даних власного регіону.

4. Охарактеризуйте сучасні нормативні документи щодо діяльності Національної поліції МВС України.

5. Складіть науковий твір за темою: «Моє уявлення про світ майбутнього без наркотиків».

6. Сформуйте заходи запобігання правопорушенням пов'язаним з корупцією у ДКВС України за загальносоціальним, спеціально-кримінологічним та індивідуальним напрямом.

7. Надайте аналіз правопорушень пов'язаних із корупцією в кримінально-виконавчій службі (за регіонами).

8. Складіть план основних заходів протидії правопорушень пов'язаних із корупцією в кримінально-виконавчій службі.

Література: основна № 1-66.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

1. Загально-наукові методи кримінологічного дослідження.
2. Статистика в кримінологічних дослідженнях.
3. Розуміння правопорушень в різні історичні епохи.
4. Тенденції правопорушень в Україні і світі на сучасному етапі.
5. Віктимологічні детермінанти правопорушень.
6. Концепція причин правопорушень.
7. Вимірювання рівня злочинності: методика, джерела статистичної інформації.
8. Злочинність та судимість.
9. Кримінальна ураженість населення України.
10. Злочинність та безробіття.
11. Злочинність та міграція населення.

12. Маргіналізація, урбанізація та злочинність.
13. Злочинність і держава: проблеми взаємовпливу.
14. Основні причини латентної злочинності.
15. Стан правопорушень у США.
16. Стан правопорушень у ФРН.
17. Стан правопорушень у Японії.
18. Географія злочинності. Територіальні відмінності злочинності.
19. Вплив законодавчих факторів на динаміку злочинності.
20. Злочинність та ЗМІ.
21. Планування правопорушення і скоєння правопорушення як складові механізму злочинної поведінки.
22. Антропологічні особливості особистості правопорушника.
23. Фізіологічні особливості особистості правопорушника.
24. Психіатричні особливості особистості правопорушника.
25. Генетичні особливості особистості правопорушника.
26. Роль та значення потреб у механізмі протиправної поведінки.
27. Соціальна група як жертва правопорушення.
28. Загальна характеристика віктимності в сучасній віктимології.
29. Кримінологічне вивчення кримінальних справ та інших документів
30. Психологічні методи в кримінології (тестування, психологічний експеримент).
31. Прогноз правопорушень в світі.
32. Загальна характеристика системи попередження правопорушень.
33. Класифікація і структура заходів попередження правопорушень.
34. Спеціально-кримінологічне попередження правопорушень.
35. Індивідуальне попередження правопорушень.
36. Раннє та ситуативне попередження правопорушень.
37. Законодавство України щодо попередженню правопорушень: загальна характеристика.
38. Права потерпілих від правопорушень і права людини.
39. Особливості мотивації правопорушників.
40. Екологічні правопорушення.
41. Кримінологічна характеристика особи правопорушника.
42. Роль та функції спеціалізованих установ ООН щодо попередження правопорушень.
43. Діяльність органів місцевого самоврядування з попередження правопорушень.
44. Система громадської профілактики правопорушень.
45. Програма попередження дитячої бездоглядності та безпритульності в Україні.
46. Система регіонального попередження правопорушень в Японії.
47. Американська система попередження правопорушень.
48. Кримінологічна характеристика правопорушень в УВП.
49. Детермінанти правопорушень в УВП.

50. Особа правопорушника в УВП.

51. Попередження правопорушень в УВП.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Поняття та класифікація правопорушень. Особливості попередження правопорушень в Україні та закордоном. Кримінологічна характеристика та попередження корисливим та насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам.					
1	Поняття та класифікація кримінальних правопорушень. Особливості попередження правопорушень в Україні та закордоном	6	1		6
2	Кримінологічна характеристика та попередження корисливим правопорушенням: проступкам та злочинам	12	1	5	6
3	Кримінологічна характеристика та попередження насильницьким правопорушенням: проступкам та злочинам	12	1	5	6
Розділ 2. Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів та правопорушень пов'язаних із корупцією.					
4	Кримінологічна характеристика та попередження правопорушенням: проступкам та злочинам, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів .	12	1	5	6
5	Кримінологічна характеристика та	12	1	5	6

	попередження правопорушень пов'язаних із корупцією.				
	Разом	55	5	20	30
	Виконання завдань для самостійної роботи на написання есе	5			
	Залік	40			
	Всього	100 балів			

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 5 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1,5 бал;

- для того аби отримати ще 1,5 балу слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще 1,5 балу. за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1,5 балу.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 6 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням

конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 6 балів за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнитись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0.5 балу за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 1 балу.

Кожен курсант (студент, слухач) має до кінця жовтня написати та надати викладачу есе на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 5 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 0,5 бала; 2) відповідність змісту темі – 0,5 бала; 3) структурна логічність – 0,5 бала; 4) аргументованість висновків – 0,5 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 0,5 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного екзамену на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На екзамені викладач задає вам 3 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 13 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	

64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до екзамену

1. Поняття про кримінологію як науку про попередження правопорушень: злочинів та проступків.
2. Предмет кримінології як науки про попередження правопорушень: злочинів та проступків.
3. Місце кримінології як науки про попередження правопорушень: злочинів та проступків. в системі суспільних наук.
4. Кримінологія як навчальна дисципліна. Предмет і система курсу.
5. Історія розвитку кримінології в 20-30 роках в колишньому СРСР та в Україні.
6. Сучасний стан кримінологічної науки в Україні.
7. Завдання кримінологічної науки в сучасний період розбудови України, як демократичної, незалежної держави.
8. Поняття правопорушення. Його основні риси. Правопорушення як соціальне і кримінально - правове явище.
9. Співвідношення злочинності і конкретного злочину.
10. Поняття латентної злочинності. Методика її вивчення.
11. Основні види правопорушень: злочинів та проступків.
12. Показники, які характеризують злочинність.
13. Обсяг та рівень злочинності;
14. Структура злочинності.
15. Динаміка злочинності.
16. Ціна злочинності.
17. Основні риси злочинності в Україні на сучасному етапі розвитку суспільства.
18. Кримінологічна характеристика правопорушень, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
19. Загальні причини правопорушень
20. Специфіка вивчення причинності в кримінології.
21. Поняття причин та умов злочинності, їх співвідношення з причинами та умовами конкретних злочинів та окремих їх видів.

22. Класифікація негативних соціальних явищ, і процесів, які породжують злочинність.
23. Психологічні причини злочинності та їх місце в системі причин злочинності.
24. Економічні причини злочинності та їх місце в системі причин злочинності.
25. Причини злочинності в Україні в сучасний період.
26. Поняття особистості злочинця. Моменти виникнення та припинення її уживання.
27. Завдання вивчення особистості злочинця.
28. Особистість злочинця і — злочинна особистість —. Охарактеризувати вказанні поняття.
29. Загальні закономірності формування особистості злочинця.
30. Загальні закономірності формування особистості злочинця.
31. Соціальне і біологічне в особистості злочинця.
32. Кримінологічна характеристика особистості злочинця.
33. Класифікація злочинців.
34. Кримінологічне поняття причин та умов конкретного злочину.
35. Механізм злочинної поведінки.
36. Місце та роль властивостей особистості злочинця в механізмі протиправної поведінки
37. Конкретна життєва ситуація, її роль у детермінації протиправної поведінки.
38. Віктимологічний аспект протиправної поведінки.
39. Негативні умови формування особистості в сім'ї, школі, за місцем роботи, у ближчому побутовому оточенні, як джерело протиправної поведінки.
40. Поняття попередження правопорушень.
41. Системний характер попередження правопорушень.
42. Класифікація заходів попередження правопорушень за рівнем, характером, штабом, моментом застосування, правовим регулюванням, тощо.
43. Загально-соціальне попередження правопорушень.
44. Спеціально-кримінологічне попередження правопорушень.
45. Класифікація заходів попередження правопорушень.
46. Поняття раннього і безпосереднього попередження.
47. Класифікація заходів попередження правопорушень в залежності від об'єкту впливу.
48. Правові засади попередження правопорушень.
49. Принципи діяльності системи попередження правопорушень.
50. Комплексна цільова програма боротьби зі злочинністю.
51. Загальна характеристика суб'єктів попереджувальної діяльності.

52. Загальна характеристика методик кримінологічних досліджень.
53. Вивчення кримінальних справ і іншої офіційної документації за систематизованими запитаннями. Загальна характеристика методу.
54. Застосування у кримінології анкетного методу.
55. Застосування в кримінології методу інтерв'ю і техніка його проведення.
56. Дослідження на окремому об'єкті чи конкретній території. Програма та план дослідження.
57. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень скоєних на транспорті.
58. Заходи попередження кримінальних правопорушень скоєних на транспорті.
59. Причини та умови кримінальних правопорушень скоєних на транспорті.
60. Кримінологічна характеристика особистості неповнолітніх правопорушників.
61. Попередження правопорушень неповнолітніх.
62. Попередження службових правопорушень.
63. Причини та умови службових злочинів.
64. Поняття та загальна характеристика службових правопорушень.
65. Попередження правопорушень: проступків та злочинів, які пов'язані з незаконними діями щодо наркотичних засобів.
66. Поняття та аналіз осіб, які скоїли посадові правопорушення.
67. Причини та умови скоєння правопорушень пов'язаних з корупцією.
68. Кримінологічна характеристика особистості правопорушника.
69. Заходи попередження правопорушень пов'язаних з корупцією.
70. Характеристика правопорушень, які пов'язані з алкоголізмом та наркоманією.
71. Поняття і загальна характеристика економічних правопорушень.
72. Попередження економічних правопорушень.
73. Кримінологічна характеристика особи, яка скоїла насильницьке правопорушення.
74. Поняття та загальна характеристика насильницьких правопорушень.
75. Попередження насильницьких правопорушень.
76. Кримінологічна характеристика особи яка скоїла екологічне правопорушення.
77. Особистість потерпілого і його роль механізмі правопорушення.
78. Поняття та кримінологічна характеристика екологічних правопорушень.
79. Кримінологічна характеристика хуліганства.
80. Причини та умови хуліганства. Попередження хуліганства.
81. Соціальна та кримінологічна ефективність закону.

82. Прогнозування кримінологічних наслідків прийняття та реалізації законодавчого (нормативно-правового) акту.
83. Загальне поняття кримінологічної експертизи.
84. Сутність кримінологічної експертизи, її основні завдання.
85. Методологія та методика кримінологічної експертизи.
86. Забезпечення експертів системною кримінологічною інформацією.
87. Комплексна методика кримінологічної експертизи проектів законодавчих, інших нормативно-правових актів, управлінських рішень.
88. Правове регулювання кримінологічної експертизи проектів нормативно-правових актів.
89. Особливості проведення кримінологічної експертизи у зарубіжних країнах.
90. Об'єкти та суб'єкти кримінологічної експертизи.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Аванесов Г.А. Кримінологія / Г.А. Аванесов. – М. : Академія МВД СРСР, 1984. – 498 с.
2. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Кримінологія: Курс лекцій. – К., 2002. – 146 с.
3. Алексеев А. И. Кримінологія: Курс лекцій. – М.: Щит-М, 1999. – 340 с.
4. Анталогія української юридичної думки. В 10 т. – Том 7: Кримінальне право. Кримінальний процес / Упорядники: О.М. Костенко, О.О. Кваша; Відп. ред. О.М. Костенко. – К.: „Юридична книга”, 2004. – 616 с.
5. Антонян Ю.М. Взаимодействие личности и конкретной жизненной ситуации перед совершением преступления. Механизм преступного поведения / Ю.М. Антонян. – М. : Юрид. лит., 1981. – 218 с.

6. Антонян Ю.М. Личность преступника / Ю.М. Антонян, В.Н. Кудрявцев, В.Е. Эминов. – СПб. : Пресс, 2004. – 366 с.
7. Бадира В.А. Правові основи виправлення та ресоціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі : монографія / В.А. Бадира, Т.А. Денисова. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2009. – 168 с.
8. Бандурка, О. М. До актуальності психології у протидії злочинності / Олександр Маркович Бандурка // Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті проф. С. П. Бочарової (м. Харків, 30 берез. 2017 р.). – Харків: ХНУВС, 2017. – С. 143-145.
9. Бандурка, О. М. Роль і значення інтуїтивного пізнання у кримінології / Олександр Маркович Бандурка, Олексій Миколайович Литвинов // Вісник Кримінологічної асоціації України. - 2017. - № 1 (15). - С. 30-38.
10. Бандурка, О. М. Про критерії оцінки заходів протидії корупції / Олександр Маркович Бандурка, Олексій Миколайович Литвинов // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 31 берез. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. – С. 15-17
11. Батиргареева В. Особливості детермінації рецидивної злочинності / В. Батиргареева // Право України. – 2005. – № 2. – С. 63–66.
12. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / Авт.-упоряд. О.В. Лисодєд. За ред. О.Г. Кальмана. – Х.: Одиссей, 2003. – 128 с.
13. Бочелюк В.Й. Кримінально-виконавча психологія : підручник / В.Й. Бочелюк, Т.А. Денисова. – К. : Істина, 2008. – 396 с.
14. Гишинский Я.И. Криминология. Теория, история, эмпирическая база, социальный контроль: курс лекцій / Я.И. Гишинский. – СПб. : Питер, 2002. – 384 с.
15. Глушков В.О. Досвід США щодо створення умов правового обмеження “тінізації” економіки, який може бути застосований у вітчизняній практиці / В.О. Глушков, С.Ю. Василенко, В.І. Василичук // Митна справа. – 2002. – № 6. – С. 45–51.
16. Глушков В.О. Організаційно-правові основи боротьби з тероризмом / В.О. Глушков, О.Ф. Долженков // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. праць. – О. : Юридична література, 2006. – Вип. 8 : “Соціальні та правові проблеми боротьби з тероризмом”. – С. 47–52.
17. Глушков В.О. Стан боротьби з організованою злочинністю в Україні [Електронний ресурс] / В.О. Глушков, О.Ф. Долженков, В.Д. Сущенко // Науковий вісник Київського національного Університету внутрішніх справ. – 1999. – № 4. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer4/all_glus.html
18. Готтфредсон М., Герші Т. Загальна теорія злочину. – Х.: Акта, 2000. – 324 с.

19. Даньшин И.Н. Введение в криминологическую науку. – Х.: Право, 1998. – 141 с.
20. Даньшин И.Н. Общетеоретические проблемы криминологии. – Х.: «Право», 2005. – 223 с.
21. Даньшин И.Н. О значении мотива преступления при изучении и предупреждении преступлений / И.Н. Даньшин // Вопросы борьбы с преступностью. – М., 1969. – Вып. 10. – С. 67.
22. Денисов С.Ф. Основні методологічні підходи та загальнотеоретичні концепції щодо проблеми молодіжної злочинності : Монографія // Актуальні проблеми кримінального права, криминології та кримінально-виконавчого права в Україні: моногр. / С.В. Петков, В.К. Матвійчук, С.Ф. Денисов, М.О. Костенко [та ін.]; за заг. ред. В.К. Матвійчука. – К: ВНЗ „Національна академія управління”, 2015. – 538с.
23. Денисова Т.А. Зменшення репресій – зменшення рецидиву злочинів / Т.А. Денисова // Актуальные проблемы криминологии и криминальной психологии. – О. : Фенікс, 2007. – С. 68–76.
24. Денисова Т.А. Особливості розробки та реалізації програм боротьби із злочинністю за кордоном / Т.А. Денисова // Вісник Запорізького юридичного інституту : зб. наук. праць. – 1998. – № 4. – С. 50–58.
25. Денисова Т.А. Про нові підходи боротьби зі злочинністю: зарубіжний досвід / Т.А. Денисова // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. – 2000. – С. 119–122.
26. Джужа О.М., Моїсеєв Є.М., Василевич В.В. Криминологія. Альбом схем (загальна і особлива частини). Навч. посіб. / Під заг. ред. О.М. Джужи. – К.: НАВСУ, 1999. – 94 с.
27. Джужа О.М., Моїсеєв Є.М., Василевич В.В. Криминологія. Спеціалізований курс лекцій зі схемами (Загальна та Особлива частини). Навч. посіб. — К.: Атіка, 2001.— 368с.
28. Дрьомін В.М. Основні напрямки державної криминологічної політики у механізмі декриміналізації суспільства / В.М. Дрьомін // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць / [голов. ред. С.В. Ківалов ; відп. за вип. Л.І. Кормич]. – О. : Фенікс, 2007. – Вип. 30. – С. 193–198.
29. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика : у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К. : Ін Юре, 2007. – Кн. 2 : Криминологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
30. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика : у 3 кн. / А.П. Закалюк. – К. : Ін Юре, 2008. – Кн. 3 : Практична криминологія. – 320 с.
31. Закалюк А.П. Прогнозирование и предупреждение индивидуального преступного поведения / А.П. Закалюк. – М. : Юрид. лит., 1986. – 192 с.
32. Зелинский А.Ф. Криминология. Учебное пособие. – Х.: Рубикон, 2000. – 240 с.

33. Кальман А.Г., Христич И.А. Понятийный аппарат современной криминологии. Терминологический словарь. / Под общ. ред. В.В. Голины. – Х.: Гимназия, 2005. – 272 с.
34. Карпов П.С. Злочинна діяльність: Монографія. – К., 2004. – 310 с.
35. Криминологія: Загальна частина: Кросворди. – Запоріжжя: КПУ, 2014. – 129 с.
36. Криминологія. Загальна частина : навч. посібник // За заг. ред. Т.А. Денисової. - Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2015. – 658 с.
37. Криминологія. Особлива частина: Навчальний посібник / Колектив авторів. За заг. ред. Т.А. Денисової. - Запоріжжя: КПУ, 2012. – 692с.
38. Криминологія. Особлива частина: Навч. посіб. для студентів юрид. спеціальностей вищих закладів освіти / І.М. Даньшин, В.В. Голіна, О.Г. Кальман; За ред. І.М. Даньшина.— Харків: Право, 1999.— 232 с.
39. Криминологія: Бібліографічний довідник / Упорядники: С.Ф. Денисов, О.І. Напиральська. – Запоріжжя: ЗЮІ МВС України, 2005. – 194 с.
40. Криминологія: запрошення до дискусії: Монографія / Авт. кол.: О.В. Баляба, Е.В. Віленська, Е.О. Дідоренко, Б.Г. Розовський. – Луганськ: РВВ ЛІВС, 2000. – 318 с.
41. Криминологія: Навч. посіб. / Ю.Ф. Іванов, О.М. Джужа. – К.: Паливада А.В., 2006. – 264 с.
42. Курс криминології. Частина Загальна та Особлива: Підручник: у 2 кн. / О.М.. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін. – К: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
43. Курс криминології: Загальна частина: Підручник: У 2-х кн. / О.М. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін.; За заг. ред. Джужи О.М. – К.: Юрінком-Інтер, 2001. – 352 с.
44. Курс криминології: Особлива частина: Підручник: У 2-х кн. / М.В. Корнієнко, Б.В. Романюк, І.М. Мельник та ін.; За заг. ред. Джужи О.М. – К.: Юрінком-Інтер, 2001. – 480 с.
45. Курс лекцій по криминологии / Под ред. И.Н. Даньшина (Общая часть) и В.В. Голины (Особенная часть). – Х.: “Одиссей”, 2006. – 280 с.
46. Криминология / Под ред. В.Н. Бурлакова, В.П. Сальникова. – СПб.: Санкт-Петербургская академия МВД России, 1998. – 576 с.
47. Криминология / Под ред. Н. Ф. Кузнецовой и Г. М. Миньковского. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 415 с.
48. Криминология / Под ред. В. Н. Кудрявцева и В. Е. Эминова. – М.: Юрист, 1995. – 512 с.
49. Криминология / Под ред. А. И. Долговой. – М.: ИНФРА-М НОРМА, 1997. – 784 с.
50. Криминология / Под ред. В. В. Орехова. – СПб.: Издательство С.-Петербургского университета, 1992. – 216 с.
51. Криминология: Учебное пособие / Под ред. Н. Ф. Кузнецовой. - М.: Зерцало, ТЕИС, 1996. – 160 с.

52. Криминология. Учебное пособие / Под общ. ред. В. Е. Эминова. – М.: ИНФРА-М - НОРМА, 1997. – 160 с.
53. Кристи Н. Борьба с преступностью как индустрией. Вперед, к Гулагу западного образца / Н. Кристи ; [пер. с англ. А. Петрова, В. Пророковой]. – М. : Центр содействия реформе уголовного правосудия, 2001. – 224 с.
54. Кристи Н. Пределы наказания / Н. Кристи. – М., 1985. – 176 с.
55. Кристи Н. Удобное количество преступлений / Н. Кристи ; [пер. с англ. Е. Матерновской ; общ. ред. и вст. Я.И. Гилинского]. – СПб. : Алетейя, 2006. – 184 с.
56. Кудрявцев В.Н. Стратегии борьбы с преступностью / В.Н. Кудрявцев. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Наука, 2005. – 366 с.
57. Курс кримінології. Частина Загальна та Особлива: Підручник: у 2 кн. / О.М. Джужа, П.П. Михайленко, О.Г. Кулик та ін. – К: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
58. Литвак О.М. Держава і злочинність: Монографія. – К.: Атіка, 2004. – 304 с.
59. Литвак О.М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 277 с.
60. Лихолоб В.Г., Филонов В.П., Коваленко О.И., Михайлов А.Е. Криминология: Учебник. Под ред. В.Г. Лихолоба и В.П. Филонова. – Киев-Донецк, 1997. – 398 с.
61. Лунеев В.В. Преступность XX века. Мировые, региональные и российские тенденции. Предисловие академика Российской академии наук В.Н. Кудрявцева. – М.: Издательство НОРМА, 1997. – 525 с.
62. Нормативно-правове запобігання окремим видам злочинів та профілактики негативних соціальних явищ, пов'язаних зі злочинністю. Збірник законодавчих та нормативних актів / Уклад.: О.М. Джужа, В.В. Василевич, Т.Л. Кальченко та ін. – К.: Атіка, 2005. – 336 с.
63. План заходів, спрямованих на формування у громадян антикримінальної культури, поширення знань і навичок, необхідних їм для того, щоб не стати жертвами злочинних проявів насильницького і корисливого характеру, запобігання необережним злочинам // Питання боротьби зі злочинністю. – 2004. – Вип.9. – С.189-205.
64. Словник кримінологічних термінів: [Навч. посіб.] / За заг. ред. С.Ф. Денисова. – Дніпропетровськ, 2013. – 190 с.
65. Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд. – М. : ИНФРА-М, 1990. – 530 с.
66. Хохряков Г.Ф. Преступления осужденных: причины и предупреждение / Г.Ф. Хохряков, Г.С. Саркисов. – Ереван : Айстан, 1988. – 218 с.

Допоміжна

Література до теми 1:

1. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / Сост. и предисл. В.С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 184 с.
2. Богомолова С.Н. Психологическая теория преступности Айзенка // Вопросы борьбы с преступностью. – Вып. 35. – М.: «Юрид. лит», 1981. – С. 91-99.
3. Віленська Е., Дідоренко Е., Розовський Б., Чалий В. Кримінологія: традиції і новації // Право України. – 1999. - № 6. – С. 92.
4. Иванов Л.О., Ильина Л.В. Пути и судьбы отечественной криминологии. – М.: Наука, 1991. – 192 с.
5. Зелінський А., Литвак О. Деякі зауваження кримінологів до проектів Кримінального кодексу України // Право України. – 1999. - № 5. – С. 70.
6. Курганов С.И. О стереотипах в криминологии // Государство и право. – 1998. - № 1. – С. 61-65.
7. Кудрявцев В.Н., Андреев Б.В. Нечеткая логика при реализации криминологических задач // Государство и право. – 1999. - № 1. – С. 106-108.
8. Методика анализа преступности: Методическое пособие // Под ред. Сороки О.В.- М., 1986.
9. Новиченко А.С. Методологические основы познания преступности. – М., 1991.
10. Ной И.С. Методологические проблемы советской криминологии. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та., 1975. – 222 с.
11. Панкратов В.В. Методология и методика криминологических исследований. – М.: Юрид. лит., 1972. – 134 с.
12. Савонюк Р. Щодо визначення та розвитку сучасної кримінології // Право України. – 2002. – № 11. – С. 114-115.
13. Спиридонов Л.И. Социология уголовного права. – М.: Юрид. лит., 1986. – 240 с.
14. Шнайдер Г. Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: Издат. группа «Прогресс» – «Универс», 1994. – 504 с.
15. Яковлев А.М. Теория криминологии и социальная практика. – М.: Наука, 1985. – 247с.

Література до теми 2:

1. Білецький В. Удосконалення боротьби із злочинністю у сфері економічної діяльності // Право України. – 1997. - № 9. – С. 32-35.
2. Джужа О., Мозоль А. Міграційні процеси та злочинність в Україні: їх взаємозв'язок // Право України. – 1998. - № 7. – С. 39.
3. Иванов Ю. Особа злочинця у злочинах про посягання на автотранспортні засоби // Право України. – 1998. - № 8. – С. 93.

4. Игошев К.Е. Типология личности преступника и мотивация преступного поведения: Учеб. пособ. – Горький: Горьк. Высш. шк. МВД СССР, 1974. – 167с.
5. Коган В.М. Социальные свойства преступности. – м.: Акад. МВД СССР, 1977. – 91 с.
6. Кузнецова Н. Ф. Преступление и преступность. – М.: Изд-во МГУ, 1969. – 232 с.
7. Ли Д.А. Преступность в структуре общества. – М.: Информ.-издат. агентст. «Русский мир», 2000. – 153 с.
8. Попович В. Теоретико-методологічний рівень розробки проблеми латентності злочинів // Право України. – 1999. - № 11. – С. 106.
9. Яницька Н. Поняття молодіжних злочинних угруповань корисливо-насильницької спрямованості // Право України. – 1998. - № 6. – С. 66.

Література до теми 3:

1. Абельцев С.Н. Личность преступника и проблемы криминального насилия. — М.: ЮНИТИ – ДАНА, Закон и право, 2000. – 207 с.
2. Антонян Ю.М. Изучение личности преступника. Учеб. Пособ. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1982. – 79 с.
3. Антонян Ю.М. Социальная среда и формирование личности преступника (неблагоприятные влияния на личность в микросреде). – М.: Юрид. лит., 1975. – 159 с.
4. Антонян Ю. М., Еникеев М. И., Эминов В. Е. Психология преступника и расследования преступлений. - М.: Юристь, 1996. - 336 с.
5. Антонян Ю.М. Преступность среди женщин. – М.: Росс. право, 1992. – 256 с.
6. Беляев С.С. О борьбе с международным терроризмом // Государство и право. – 1998. - № 9. – С. 107-109.
7. Василевич В. Поняття кримінологічної характеристики насильницьких злочинів // Право України. – 1997. - № 12. – С. 82-84.
8. Волошина Л.А. Нарушение нравственных норм как фактор насильственных преступлений // Вопросы борьбы с преступностью. – Вып. 40. – М.: «Юрид. лит.», 1984. – С. 26-32.
9. Веселуха В. Значення віктимологічної профілактики в системі запобігання злочинності // Право України. – 1999. - № 10. – С. 67.
10. Горбачевський В. Особливості кримінологічної характеристики вбивств на замовлення // Право України. – 1999. - № 5. – С. 58.
11. Григор'єва О. Передумови кримінальної агресії // Право України. – 2001. – № 7. – С. 80-82.
12. Даньшин І., Лисоєд О. До питання про поняття злочинної діяльності // Вісник Академії правових наук України. – 1998. - № 3. – С. 94-99.
13. Зелинский А.Ф. Осознаваемое и неосознаваемое в преступном поведении. – Х.: Вищ. шк., 1986. – 167 с.

14. Кудрявцев В.Н. Генезис преступления. Опыт криминологического моделирования. Учеб. пос. – М.: “ФОРУМ-ИНФРА-М”, 1998. – 216 с.
15. Литвак О., Зелінський А. Кримінальна психологія: сучасне становище і перспективи // Право України. – 1998. - № 6. – С. 59.
16. Лунеев В.В. Мотивация преступного поведения. – М.: Наука, 1991.
17. Механизм преступного поведения / Ю.М. Антонян, П.С. Дагель, О.Л. Дубовик и др. – М.: Наука, 1981. – 248 с.
18. Піщенко Г. Характеристика потерпілих від хуліганства і віктимологічна профілактика // Право України. – 1998. - № 7. – С. 46.
19. Туркевич І До питання про причини агресивної злочинності // Радянське право. – 1990. – № 7. – С. 59-61.
20. Ходимчук О. Наявність психічних аномалій у осіб та їх вплив на вчинення насильницьких злочинів // Право України. – 2003. – № 7. – С. 60-64.

Література до теми 4:

1. Волинець В.В. Позитивний досвід удосконалення кримінального законодавства України у сфері боротьби із незаконним обігом наркотиків / В.В. Волинець // Боротьба із організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2011. – 24. – С. 144–153.
2. Волощук А.М. Міжнародний досвід реалізації політики європейських держав щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів // Право і безпека. – 2011. – № 1 (38). – С. 20 – 25.
3. Горькавий С. С. Роль міжнародних європейських організацій у протидії незаконному обігу наркотиків : дис. канд. юр. наук : 12.00.11. / Горькавий Сергій Сергійович. – Київ, 2011. – 196 с.
4. Зозуля Є.В. Актуальні питання міжнародного співробітництва МВС України у боротьбі з наркобізнесом / Є.В. Зозуля. // Право і суспільство. – 2011. – № 2. – С. 14–19.
5. Ковальчук А.Ю. Становлення антинаркотичної політики: досвід Швеції / А.Ю. Ковальчук, Л.В. Сорока // Наукові праці МАУП. – 2014. – Вип. 2(41). – С. 82–86.
6. Корольчук В.В. Запобігання транснаціональній злочинній діяльності у сфері незаконного обігу наркотичних засобів / В.В. Корольчук // Науковий вісник Національної Академії внутрішніх справ України. – 2013. – № 2. – С. 168–179.
7. Лебідь І.Г. Проблема наркотрафіку у відносинах Росія – ЄС / І.Г. Лебідь // Історичні і політологічні дослідження. – 2013. – № 2 (52). – С. 269–277.
8. Медведько О.І. Стратегія наркобезпеки України / О.І. Медведько // Боротьба із організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2011. – № 25. – С. 3–10.

9. Писар С. Антинаркотичне законодавство в кримінальному праві Словаччини / С. Писар // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – Серія «Право. – Вип. 25. – С. 222–226.

10. Писаренко К. Ю. Міжнародно-правові аспекти участі України у боротьбі із незаконним обігом наркотичних засобів. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / Писаренко Костянтин Юхимович – Київ, 2007. – 15 с.

11. Серета В.В. Окремі питання щодо терміну та порядку затримання осіб-порушників правил обігу наркотичних речовин / В.В.Серета, С.С. Єсімов //Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. – 2011. – Вип. 6. – С. 133–136.

12. Скулиш Є.Д. Контрабандний транзит наркотиків через територію України: стан, загрози та напрями протидії / Є.Д. Скулиш // Боротьба із організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2013. – № 1(29). – С. 80–92.

13. Черниш Р. Ф. Діяльність міжнародних організацій щодо припинення незаконного обігу наркотичних засобів та їх нормативно-правове забезпечення / Р. Ф. Черниш // Право і суспільство. – 2012. – № 6. – С. 1–26.

14. Шаповалов В.В. Міжнародна співпраця з Україною з протидії організованій наркозлочинності, наркотрафіку і контрабанді наркотичних засобів на засадах судової фармації та криміналістики / В.В. Шаповалов // Теорія і практика правознавства. – 2014. – №1 (5). – С. 205–210.

15. Consolidated Versions of the Treaty on the European Union and of the Treaty on the Functioning of the European Union. // Official Journal of the European Union. – 26 October 2012. – С 326. – 412 p.

16. Council Framework Decision 2004/757/JHA of 25 October 2004 laying down minimum provisions on the constituent elements of criminal acts and penalties in the field of illicit drug trafficking. // Official Journal. – L 335. – 11.11.2004. – P. 0008–0011.

17. Commission of the European Communities. Report from the Commission on the implementation of Framework Decision 2004/757/JHA laying down minimum provisions on the constituent elements of criminal acts and penalties in the field of illicit drug trafficking. – COM (2009) 669 final. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2009 – 11 p.

18. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Council Framework Decision 2004/757/ JHA of 25 October 2004 laying down minimum provisions on the constituent elements of criminal acts and penalties in the field of illicit drug trafficking, as regards the definition of drug. – COM (2013) 619 final. 2013/0305 (COD). – 42 p.

19. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. Towards a Stronger European Response to Drugs. – COM (2011) 689/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/com20116892_en.pdf.

20. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on new psychoactive substances. – COM (2013) 618 final. 2013/0304 (COD). – 10 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0619&from=EN>.

21. EU Drugs Strategy (2013 – 20) (2012/C 402/01) // Official Journal. – С. 402. – 29.12.2012. – P. 0001–0010.

22. Regulation (EC) 1920/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (recast). // Official Journal. – L 376. – 27.12.2006. – P. 0001–0013.

23. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. European Drug Report 2015. Trends and Developments / European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. – 86 p.

24. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. 20 Years Monitoring. Communicating Evidence. Informing Policy. / European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. – 2 p.

Література до теми 5:

1. Берлач А. Зовнішньоекономічна діяльність АПК в Україні і запобігання злочинності // Право України. – 1999. - № 11. – С. 55.

2. Білецький В. Фіктивне підприємництво і економічна злочинність // Право України. – 1997. - № 5. – С. 34-37.

3. Білецький В. Удосконалення боротьби із злочинністю у сфері зовнішньоекономічної діяльності // Право України. – 1997. - № 9. – С. 32-35.

4. Бондарєва А. Відповідальність за “відмивання” незаконно здобутих доходів за кримінальним законодавством США // Право України. – 1999. - № 7. – С. 107.

5. Бондарєва А. “Відмивання” грошей: Міжнародно-правові проблеми // Право України. – 1999. - № 1. – С. 95.

6. Євдокимов В. Запобігання корупції серед суддів: правові проблеми // Право України. – 1999. - № 5. – С. 54.

7. Кузьменко Б. Корупція та економічна злочинність у сучасній Україні: вплив на національну безпеку держави // Право України. – 1997. - № 7. – С. 12.

8. Савченко А. Відмивання грошей: кримінально-правовий і порівняльний аспекти // Право України. – 1997. - № 5. – С. 38-42.

9. Савченко О. Особливості боротьби зі злочинністю у податковій сфері // Право України. – 1999. - № 9. – С. 70.

10. Скрибець В. Тенденції корисливої злочинності у сільській місцевості та її особливості // Право України. – 1997. - № 11. – С. 66.

11. Чаричанський О. Про механізм протидії легалізації (відмиванню) прибутків, одержаних злочинним шляхом // Вісник Академії правових наук України. – 1999. - № 3. – С. 178-185.
12. Шалгунова С. Запобігання хабарництву: деякі міркування // Право України. – 1998. - № 5. – С. 85.
13. Шалгунова С. Запобігання корупції: деякі міркування // Право України. – 1998. - № 9. – С. 65.
14. Юшко А. Правові аспекти ротації кадрів як один із шляхів запобігання корупції // Право України. – 1999. - № 7. – С. 74.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14
2. Про відшкодування за рахунок держави матеріальної шкоди громадянам, які потерпіли від злочину: проект Закону України № 6283/п від 25 жовтня 2004 р. Прийнято в першому читанні (18 січня 2006 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: http://www.rada.gov.ua:8080/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf-3511=19219
3. Уголовный кодекс Республики Беларусь от 9 июля 1999 г., № 275-3 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://pravo.scorina.com/4-6/uk.html>
4. Уголовный кодекс Республики Казахстан от 16.07.1997 г. – № 167-1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.pavlodar.com/za-kon/?dok=00087&all=01001>
5. Уголовный кодекс Республики Молдова от 18.04.2002 р., № 985-XV [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.crime.vl.ru/index.php?p=1320&more=1&c=1&tb=1&pb=1>